

A. Olszewski

Przegląd piśmiennictwa polskiego z zakresu historii sztuki za okres od 1951-1954 r.

Ochrona Zabytków 10/4 (39), 287-288

1957

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tym znaleziono również krzemienną siekierkę lub klin krzemienny. Jednakże zabytku tego nie udało się odzyskać na miejscu. Ma on być dostarczony Konserwatorowi Zabytków.

Drugi grób odkryty przez tych samych znalców w czasie orki i później zasypany nie był dotychczas przebadany. Eksploracja jego odbędzie się na wiosnę lub w lecie 1958 r. Jak się wydaje jest on zorientowany prostopadle do osi grobu pierwszego. Z relacji odkrywcy wynika, że zawierał trzy szkielety, rzekomo pozostawione na miejscu przez odkrywcę.

Należy podkreślić, że odkrycie tego typu zabytku na terenie północno-zachodniego Mazowsza nie należy do odosobnionych. W powiecie płońskim i płockim znamy więcej grobów megalitycznych kultury amfor kulistych (Potyry, pow. Płońsk, Naruszewo, Kucice Nowe, pow. Płońsk, Gródkowo pow. Płock, i inne) nie mniej jednak na tle licznych znalezisk innych kultur grobowce megalityczne stanowią zawsze interesującą dla archeologa rzadkość.

Cmentarzysko z Sikorza stanowi cenny przyczynek do mapy archeologicznej Mazowsza, a jeśli uda się zrealizować zamiar Konserwatora Zabytków woj. warszawskiego i zabezpieczyć groby udostępnić je turystom, reprezentować będą ciekawe urozmaicenie szlaku turystycznego,

A. Kempisty

PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA POLSKIEGO Z ZAKRESU HISTORII SZTUKI ZA OKRES OD 1951—1954 R.

WYSTAWY

Nowe Chiuy. Wystawa zorganizowana w ramach wymiany kulturalnej przez Komitet Współpracy Kulturalnej z Zagranicą w Muzeum Narodowym w Warszawie. Maj 1951, str. 31, il. 12. — Zawiera m. in. uwagi o sztuce chińskiej.

Stara i nowa sztuka chińska. „Przeł. Art.” 1951, nr 4, str. 65—70, il. nłb. — Fragment wstępu do katalogu wystawy „Nowe Chiuy”, omawiający szereg działań chińskiej twórczości artystycznej na przestrzeni wieków.

W. J., Wielka wystawa sztuki Chińskiej Republiki Ludowej. „Przeł. Art.” 1951, nr 6, str. 49—55, il. nłb. — Krótki zarys dziejów sztuki chińskiej w związku z wystawą w Muzeum Narodowym w Warszawie.

Katalog wystawy czechosłowackich sztuk plastycznych XIX i XX wieku. Warszawa (1954), (Wydawnictwo „Orbis” — Praha). — Katalog podaje krótkie wiadomości o szeregu artystów czechosłowackich i wymienia ich prace pokazane na wystawie.

Jerzy ZANOZIŃSKI, Wystawa sztuki hinduskiej. „Przeł. Art.” 1953, nr 6, str. 28—40, il. nłb. — Omówienie dzieł sztuki hinduskiej pokazanych na wystawie w Warszawie i Krakowie.

A. TICHOMIROW, Wystawa sztuki polskiej. „Przeł. Art.” 1952, nr 3, str. 7—14, il. nłb. — Omówienie wystawy sztuki polskiej w salach Akademii Sztuk ZSRR w Moskwie.

B. SURIS, Sztuka polskiego narodu. (Na podstawie materiałów Wystawy Polskiej Plastyki w Moskwie). „Przeł. Art.” 1953, nr 1, str. 59—68. — Krótkie omówienie rozwoju malarstwa polskiego w XIX i XX w. w oparciu o wystawę moskiewską.

Jerzy ZANOZIŃSKI, Pokłosie wystawy plastyki polskiej w Moskwie. „Przeł. Art.” 1952, nr 4, str. 43 i nast., il. nłb. — Przegląd krytyczny głosów autorów radzieckich w związku z wystawą polską.

Marian MOREŁOWSKI, Katalog wystawy „Rozkwit baroku na Śląsku 1650—1750 r.” (1952), str. 19 [maszynopis powielany]. — Spis wystawionych na wystawie zdjęć zabytków architektury, rzeźby i malarstwa z krótkimi informacjami dotyczącymi się tych dzieł.

M. MOREŁOWSKI, Wystawa wrocławska „Rozkwit baroku śląskiego 1650—1750”. „OZ” V, nr 3, 1952, str. 208—209. — Parę uwag o sztuce epoki baroku na Śląsku.

Wystawa jubileuszowa Aleksandra Gierymskiego 1850—1901. Centralne Biuro Wystaw Artystycznych, Oddział w Gdańsku, sierpień—wrzesień 1951, str. 30. (Wstęp — Juliusz Starzyński, Przewodnik po wystawie — A. Jakimowicz, M. Połębski). — Wstęp przynosi próbę odmalowania epoki działalności artysty, w przewodniku po wystawie znajdujemy życiorys Gierymskiego i omówienie jego działalności artystycznej. W końcu broszura daje spis prac malarza pokazanych na wystawie.

Alina CHYCZEWSKA, Sztuka graficzna od XV—XX w. i jej rola społeczna. Wystawa w Muzeum Narodowym w Poznaniu. „Przeł. Art.” 1951, nr 3, str. 68—70, il. nłb.

Katalog Wystawy Polskiego Malarstwa Historycznego i Batalistycznego wieku XIX i XX, otwartej w stulecie Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie — MCMLIV, str. 38, il. nłb. — Oprócz katalogu obrazów praca przynosi dzieje Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych pióra Karola Estreichera.

J. PAGACZEWSKI, Ogólnopolska wystawa Mikołaja Kopernika w Krakowie. „OZ” VI, nr 1, 1953, str. 69—72, il. 71—76. — Wystawa w salach Collegium Maius.

Krajobraz i życie wsi polskiej. Malarstwo od poł. XIX do poł. XX w. artystów nieżyjących. Katalog wystawy. Grudzień—styczeń 1953—1954. Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych, Kraków, str. 47, il. nłb.

Malarstwo wielkopolskie 1520—1650, Katalog wystawy w opracowaniu Anieli SŁAWSKIEJ z przedmową Zdzisława Kepińskiego. Muzeum Narodowe w Poznaniu, Poznań 1952, str. 56, il. nłb. — Przedmowa zawiera uwagi na temat malarstwa w Polsce XVI i XVII w., dalsza część opracowania oprócz katalogu daje krótki rys dziejów malarstwa w Wielkopolsce w epoce objętej wystawą.

Wystawa obrazów wywiezionych przez hitlerowców z galerii wilanowskiej, uratowanych przez Armię Czerwoną i zwróconych Polsce. Muzeum

Narodowe w Warszawie. Warszawa, 1951, str. 16, tabl. XVI. — We wstępie do katalogu Stanisław Lorentz daje parę uwag na temat odzyskanych obrazów.

Stanisław LORENTZ, Wystawa obrazów wywiezionych przez hitlerowców z Galerii Wilanowskiej, uratowanych przez Armię Radziecką i zwróconych Polsce. „Przegl. Art.” 1951, nr 2, str. 20—21, il. nlb. — Wstęp do katalogu wystawy. Krótkie określenie zawartości zbioru pokazanego na wystawie.

Odrodzenie w Polsce. Teksty i wybór ilustracji: Stanisław LORENTZ. Realizacja redakcyjno-wydawnicza Warszawski Tygodnik Ilustrowany „Stolica”. [Warszawa 1954], str. 191. — Album wystawy „Odrodzenie w Polsce” otwartej w Muzeum Narodowym w Warszawie w październiku 1953 roku.

Z. BOBROWSKI, Wystawa „Wiek Oświecenia w Polsce”. „Archit.” 1952, str. 174—188, il. nlb. — Informacje o architekturze okresu na marginesie wystawy warszawskiej.

Katalog wystawy retrospektywnej portretu polskiego w okresie od 1854—1954 r. otwartej w ciągu marca i kwietnia 1954 roku. W stuletni jubileusz Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie (druk uk. 1954), str. 19, tabl. nlb. — Katalog wystawionych prac artystów nieżyjących.

Katalog wystawy polskiego malarstwa rodzajowego wieku XIX i XX otwartej w stulecie Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie — MCMLIV, str. 26, tabl. nlb. — Katalog wymienia szereg dzieł dotąd nieznanymi lub nie oglądanych w Krakowie.

Janina ROSEN-PRZEWORSKA, Wystawa „Ubiory w dawnych wiekach jako wytwór sztuki i rękodziela” w Muzeum Narodowym w Krakowie „KHKM” II, nr 4, 1954, str. 799—803, il. 13—14. — Wystawa urządzona została przez J. Bojarską i M. Gutkowską-Rychlewską. Przedstawiono obiekty od XIV do XX w. Oprócz samych zabytków pokazano też źródła ikonograficzne.

Olga ŁASZCZYŃSKA, Wawel starożytny i wczesnośredniowieczny w świetle wykopalisk. Zabytkowe kafele wawelskie. Dawne widoki Wawelu. Wystawa w Państwowych Zbiorach Sztuki na Wawelu. „KHKM” II, nr 1/2, 1954, str. 276—282. Na wystawie pokazano część wawelskiej kolekcji kaffi. Odtworzono wygląd pieca wczesnonawelskiego z trzech kondygnacji, z gotycką koronką u wierzchołka. W kaffiach barokowych zauważa się wpływy holenderskie. Pierwsze widoki Wawelu zaczerpnięto z Kroniki H. Schedla, Kosmografii S. Münstera (1543) i płaskorzeźby z tryptyku kościelnego N. P. Marii w Krakowie.

Katalog wystawy obrazów Leona Wyczółkowskiego zorganizowanej w setną rocznicę urodzin artysty w gmachu Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie 1852—1952. Czerwiec—lipiec 1952, str. 47, tabl. 30. (Wstęp do katalogu napisał Tadeusz Dobrowolski, katalog wystawy opracowała Helena BLUMÓWNA). — Wstęp zawiera krótki życiorys malarza oraz charakterystykę jego twórczości.

Andrzej RYSZKIEWICZ, W związku z książką S. Kozakiewicza o wystawach warszawskich 1819—1845. „BHS” XV, nr 1, 1953, str. 79—88, il. 3. — Omówienie pracy Kozakiewicza, dodanie własnych uwag oraz zestawienie nagród wystawy 1841 r.

Eugeniusz SZWANKOWSKI, Pierwsze wystawy warszawskie. „Przegl. Art.” 1953, nr 2, str. 77, il. 1 nlb. — Omówienie opracowania Stefana Kozakiewicza: Warszawskie wystawy sztuk pięknych w latach 1819—1845 (Źródła do dziejów sztuki w Polsce, t. I).

MECENAT ARTYSTYCZNY

J. GARYCKA, Formy mecenatu artystycznego w okresie pozytywizmu. „Pozytywizm” cz. II, Instytut Badań Literackich (Studia Historyczno-literackie pod redakcją Jana Kotta, tom III), Wrocław 1951, str. 305—350. Wydawnictwo Zakładu Narodowego Imienia Ossolińskich. — Autorka bada różne typy mecenatu artystycznego w okresie odpowiadającym pozytywizmowi i dochodzi do wniosku, że dla epoki tej najbardziej charakterystyczna jest forma mecenatu mieszczańsko-inteligenckiego.

Maria ROGOYSKA, Z dziejów mecenatu artystycznego w Polsce w latach 1918—1930. „Mat. do stud.” V, nr 3—4, 1954, str. 128—200. — Zawiera rozdziały: 1. Mecenat państwowy; 2. Warszawa jako środowisko artystyczne w latach 1918—1930; 3. Ruch wystawowy w Warszawie w latach 1918—1930; 4. Geneza instytutu propagandy sztuki.

A. M. Olszewski

PRZEGLĄD PIŚMIENNICTWA POLSKIEGO Z ZAKRESU KONSERWATORSTWA ZA OKRES OD 1953 DO 1956 R.

Niniejszy przegląd ma charakter bibliografii rozumowanej i jest kontynuacją poprzednich „Przeглядów” z zasadniczą zmianą polegającą na wprowadzeniu układu działowego (analogicznie do przeglądu piśmiennictwa polskiego z zakresu historii sztuki). W obrębie tegoż zastosowano układ topograficzny i alfabetyczny. Zasadniczo podano tylko materiał naukowy tak książkowy jak i czasopiśmienny (łącznie z „Ochroną Zabytków”). Uwzględniono nadto najważniejsze głosy dyskusyjne i polemiczne w sprawie zabezpieczenia i ratowania zabytków oraz opieki społecznej¹.

BIBLIOGRAFIA

J. LEPIARCZYK, Przegląd literatury polskiej z zakresu konserwatorstwa za rok 1952. „OZ” r. VI, 1953, nr 2—3 (21—22), str. 179—180.

¹ Wykaz zastosowanych skrótów:
Archit. — Architektura
BHS — Biuletyn Historii Sztuki
Mat. do Stud. — Materiały do studiów i dyskusji z zakresu teorii i historii sztuki, krytyki artystycznej oraz badań nad sztuką.
OZ — Ochrona Zabytków
Przegl. Art. — Przegląd Artystyczny
Przegl. Zach. — Przegląd Zachodni.